

Ung ávirkan

Nú stundar til val. Misnøgðin við gongdina í samfelagnum er øðilig, og misnøgðin við politikarar og politisku flokkarnar er eisini stór - størri enn nakratíð.

Hetta er væl skiljandi. Ongantíð hevur land okkara verið í so svárari kreppu, og ongantíð hevur sæð so svart út fyri framan. Men tað er av alstórum týðningi, at vit ikki falla í fátt.

Í hesum sambandi renna í huga orðini hjá Jákupi Reinert Hansen, presti í Todnesi á Sandi, bæði í leiðara í Kristiligum Ungmannablað og í samrøðu í »Góðan morgun Føroyar«.

Hann vísti á, at nú var nóg mikið av svartskygni, av dulnevndum negativum lesarabrevum, sum bert høvdu niðurbrotandi endamál. Hann vísti eisini á, at sum prestur eigur tú sjálvandi at finna at órættvísi, men hann, ið lurtað eftir prædiku, eigur ikki at fara heim, og gnýggja sær í lógvunum við hugsanum um, at »nú fekk hasin ella hin av grovflini«, men at tú heldur skalt fara við tankanum um, »at nú eigur tú at tríva í egnan barm«.

Hesi orð eiga vit at hava í huga, nú valið stundar til. Eisini vit, ið fáast við politikk. Tí tað er so lætt bara at finna at, og finna fram syndabukkar. Serliga freistandi er tað hjá okkum yngri, sum hava eitt amputerað velferðarsamfelag at koma til. Veruleikin er, at okkara framtíð er syndrað: Fólk flýggja í hópatali, og vit, (ella tey) ið eftir sita, fara valla at megna at gjalda upphaldið av teimum gomlu. Hetta er dapurt - hetta er nívandi.

Men hevði tað hjálpt at funnið syndabukkar! Tað ger tað neyvan. Men sjálvsagt skal ábyrgd plaserast. Er nakað óregluligt farið fram, so skal tað viðgerast á ein rættvísan hátt.

Men tað sum hevur størstan týðning er, at yngra fólk bjóða seg fram - og taka lut í politikki. Tað er sanniliga upp á tíðina, at yngra ættarliðið fær ávirkan á ríkna politikkin. Tað kann valla mótsigast, at ávirkan og ábyrgd á samfelagsviðurskiptini eiga at verða býtt javnt millum allar aldursbólkar. Hitt hava vit sæð í verki.

Føroya ungdomur - fallið ikki í fátt! Latið okkum í felag byggja samfelagið upp aftur. Við slagorðinum »ung ávirkan« skulu vit vísa, at ungdomurin vil steðga negativu gongdini og heldur vil byggja upp, enn bróta niður...

Eiríkur Lindenskov

Norðurlendskur ungdomur ger vart við seg:

Tvungin at gjalda marglætið hjá eldra ættarliðnum

- * Skulu lata samfelagið frá okkum í sama standi.
- * Skulu ikki skuldarbinda komandi ættarlið.
- * Tey vælbjargaðu mugu lata nakað til tey yngri.
- * Ungdomur má vera við, har avgerðir verða tiknar
- * Ungu familjurnar eiga at sleppa lættari.

Hetta eru bert nøkur av sjónarmiðunum, sum komu fram, tá norðurlendsku ungdomspolitikararnir hittust á fundi í Stokkhólm í síðsta mánaði.

Eitt av teimum trimum evnum, sum viðgjört var á norðurlenska ungdomstinginum, æt: »Rættvísari býti millum ættarliðini« - alto, hvussu skulu vit býta javnari millum ung og eldri?

Gjört varð fyrst og fremst vart við, hvussu týðningarmikið tað er, at vit lata samfelagið frá okkum í eins góðum standi, sum tað var, tá ið vit arvaðu tað frá okkara forfedrum.

Óg tá vit soleiðis tosa um samfelagið, so hugsa vit eisini um korini at lívbjarga sær. Hugsa vit um Føroyar, so er tað valla nakrastaðni í sonevnda ríka heiminum, at nakað ættarlið er so illa fyri, sum føroyski ungdomurin.

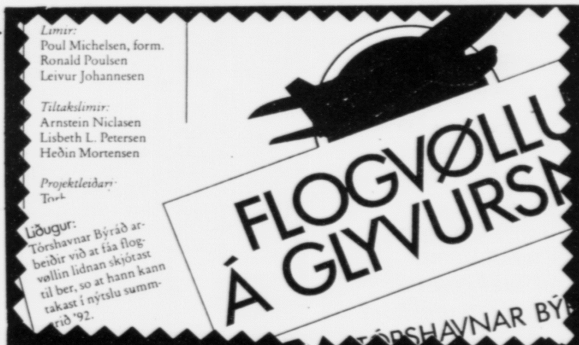
Vit kunnu siga tað soleiðis, at eldra ættarliðið ikki hevur brúkt sín egnu pening - men tann, sum ungdomurin og komandi ættarlið skuldu havt at lívbjarga sær við í framtíðini.

Ungdomurin má vera við

Í dag uppliva vit, at tað er vorðin ein gjøgv millum ættarliðini. Meðan eldra ættarliðið í mongum førum eru tey, ið sita í væløntum stórvum, tryggum stórvum - eru vælbjargað, nýðist ungdomurin at taka til takkar við nógvi verri korum. Aftur at hesum er at siga, at ungdomurin ikki hevur havt nakra sum helst ávirkan á gongdina, og ikki sleppur upp í part til at rætta brekini.

Tey vælbjargaðu mugu bera tyngra lossið

Tá eitt samfelag soleiðis kemur út í rekord stórt arbeiðsloysi (23%), gongur tað serliga út yvir ungdomin. Støðan í Føroyum er ring,

Tíbetur var nakað av garvalla ørskapinum steðgað...

men hon fer at gerast nógvi verri, tí bólkurin av ungum arbeiðsleysum veksur støðugt, so hvørt fleiri ung ár undan ári koma úr skúlinum.

Hetta heldur norrøni ungdomurin, at politikararnir eiga at gera nakað við. Teir eiga serliga at hava í huga, tey figgjarkrøv, sum verða sett ungum, tá tey seta búgv. Teir eiga at minnast til, at hesin bólkur hevur tað nógvi verri, enn tey væl-etablaraðu. Tað ber ikki til at seta hesum bólkni somu krøv, sum sett verða eldra ættarliðnum - tí so kvalast ungu familjurnar.

Tætur á munadyggum pensjónsskipanum

Sosiala trygdarnetið varð eisini umrøtt. Semja var um, at trygdarnetið skal vera gott - men at tað eisini skal hava eina umfordeilandi funksjón.

Viðvíkjandi pensjónum var m. a. ført fram, at talið á pensjónistum er vaksandi. Trupulleikin er bert tann, at vit ikki hava sett nóg mikið av peningi av til at gjalda pensjónir. Ungdomspolitikararnir halda, at vit eiga at gjalda til pensjónir eftir førimumi, men hetta skal gerast gjøgnum alt lívið. Eisini eiga vit at finna eina skipan, sum javnsetur pensjónistarnar sum frægest.

Í Føroyum kunnu vit siga, at Samhaldsfasti er eitt gott dømi um slíka skipan, og tí er tað spell, at politiskur meiriluti er á tingi til at avtaka hesa skipan. Avleiðingarnar vera sera ringar fyri uppvaksandi ættarliðið, sum verður noytt at bløða fyri at gjalda lógarætta pensjónir, sum ikki pengar verða

til, um vit ikki gjalda beinleiðis til eina pensjónsskipan.

Tætur er á kjaki millum ættarliðini

Hóast føroyska uttanlandsskuldin er øðilig, so er hon ikki eitt serføroyskt fyrbrigdi. Onnur lond hava eisini uttanlandsskuld - ella stats-skuld. Men tað sermerkt við slíkara skuld er, at tey, ið taka hesi lán, ikki eru tey, ið skulu gjalda tey aftur. Hetta eigur ikki at bera til. Vit mugu leggja búskapin um, soleiðis at eitt ættarlið ikki skal kunna liva fint upp á, at komandi ættarlið skulu gjalda. Hetta er als ikki sunnur búskaparpolitikkur og hetta førir jú til, at alt steðgar upp fyri ella seinni.

Her vilja norðurlendsku ungdomspolitikararnir hava broytingar. - »Vit góðtaka snøgt sagt ikki, at vit verða tvungin at gjalda fyri marglætið hjá eldra ættarliðnum,« føra tey fram. - »Okkara ættarlið hevur so gott sum einki at skula hava sagt. Óg við teimum korum, ið nú eru veitt okkum, eru vánirnar sera ringar til at gera broytingar.«

Vit í SU halda, at tað hevði verið sera gagnligt við einum kjaki um hetta millum ættarliðini. Hetta hevði óivað givið báðum þorum nakað at hugsa um.

Kanska - og vónandi - verður hetta eitt av evnum, ið verða tikin upp í føroyska valstríðnum komandi... eli